

77

ageretur. tunc enim ignorantia non inducit ad volendum. ut si fiat. si accidit simul esse aliquid factum et ignoratum sic in exemplo posito. cum alius quis vellet quidem occidere hostem. si ignorans occidit eum putans occidere ceruicem. et talis ignorantia non facit inuoluntarium. ut philosophus dicit. quod non causat alius quid quod sit repugnans voluntati. si facit non voluntarium. quod non potest esse actu volitum quod est ignoratum. consequenter autem se habet ignorantia ad voluntatem in quantum ipsa ignorantia evolutaria. et sic contingit dupliciter secundum duos modos voluntarium suppositos. Uno modo quod actus voluntatis fertur in ignorantiam. sic cum aliquis ignorare vult ut excusatione peccati habeat vel ut non retrahatur a peccando secundum illud Iob. xxij. scientia via tuarum nolimus. et sic de ignorantia affectata. Alio modo de ignorantia voluntaria eius quod quis potest scire et debet. sic enim non agere et non velle voluntarium de ut supra dicitur est. si ergo modo de ignorantia. siue cum aliquis actu non considerat quod considerat potest. ubi quod est ignorantia male electio. nis vel ex passione vel ex habitu. pueniens. siue cum aliquis notitia quam debet habere non curat acquirere. et secundum hunc modum ignorantia principiorum vniuersalium inuis que quis scire tenetur de quali per negligentiam pueniens. cum autem ipsa ignorantia sit voluntaria aliquo istorum modorum non potest causare simpliciter inuoluntarium. causat enim secundum quod inuoluntarium in quantum pcedit motum voluntatis ad aliquid agendum quod non est scientia preterea. Antecedenter autem se habet ad voluntatem ignorantia quoniam non evolutaria. et tamen non est causa volendi quod alius si non vellet. sic cum homo ignorat aliquam circumstantiam actus quam non tenebat scire. et ex hoc aliquid agit quod non faceret si sciret. puta cum aliquis diligentia adhibita nesciens aliquid transire per viam periculis quam transiret. et talis ignorantia causat inuoluntarium simpliciter. et per se patet ratio ad obiecta. Nam prima ratio pcedit de ignorantia eorum quod quis tenetur scire. scilicet autem de ignorantia electiois que quodammodo est voluntaria ut dicitur. tertia vero de ignorantia que concomitatur se habet ad voluntatem.

Quid dehidrandum est de circumstantiis humanorum actuum. Et circa hoc queritur quantum. Primo quid sit circumstantia. Secundo verum circumstantie sint circa humanos actus attendere a theologo. Tercio quot sit circumstantie. Quarto quod sit in eis principia.

Ad hoc pceditur. videtur quod circumstantia non sit actus humanus dicit enim tullius in rethoricis. quod circumstantia est per quam argumentum auctem et firmitate adiungit orationi. sed oratio dat firmitate argumentum a capite ab hominibus que sunt de scientia rei ut diffinitio generis speciei et alia hominibus. a quibus etiam tullius argumentari docet. et circumstantia non est actus humanus actus. P. accidens proprium est inesse. quod autem circumstantia non est. si magis est extra. et circumstantie non sunt accidentia actuum humanorum. P. accidens non est actus. si ipsi humanus actus sunt quedam accidentia. non ergo circumstantie sunt accidentia actuum. S. circa particularis adiciones cumilibus rei singularis dicitur accidere

etiam inuiduantia ipsum. si philosophus in. iij. eth. circumstantias notat particularia id est particularis actus singulorum. adiciones ergo circumstantie sunt accidentia in diuidualia humanorum actuum. R. ratio. dicitur quod quod nota secundum philosophum sunt signa intellectuum. necesse est quod secundum philosophum intellectus et cognoscio sit etiam notitia actus. pcedit autem materia cognoscio intellectus actualis a notitia ad minus nota. et ideo apud nos a notitia nota transferuntur ad signandum res minus notas. Et inde est quod dicitur. meth. ab his que sunt in loco pcedit nomen distat et ad omnia contraria. et sicut nominibus pertinentibus ad motum localem videtur ad designandum aliquis motus eo quod contra partem que loco circumscribuntur sunt maxime nobis nota. et inde est quod nomen circumstantie ab his que in loco sunt deriuatur ad actus humanos. de autem in localibus aliquid circumstantie quod est quidem extrinsecum a re. sed attingit ipsam vel appropinquat ei secundum locum. et ideo queque adiciones sunt extra substantiam actus et tamen attingunt aliquo modo actum humanum circumstantie dicitur. quod autem est extra substantiam rei ad rem ipsam pertinentis actus eius de. unde circumstantie actuum humanorum accidentia eorum dicitur a hit.

Ad hoc dicitur quod oratio dat firmitate argumentum. primo ex substantia actus. scilicet vero ex hominibus que circumstantia actum sic potest accusabilis redditur alius que ex hoc quod homicidium fecit. scilicet vero ex hoc quod dolo fecit. vel propter lucrum aut in tempore aut in loco sacro aut aliquid aliud hominibus. Et ite signanter dicit quod per circumstantiam oratio argumentum firmitatem aduget quod scilicet oratio. **A**d hoc dicitur quod aliquid de actus aliquid dupli. vno modo quod in est ei. sic album de actus fortis. Alio modo quod est simul cum eo in eo de subiecto. sic de quod album accidit multo in quantum diuiniunt et quodammodo se contingit in vno subiecto. et per hunc modum dicitur circumstantie accidentia actuum. **A**d hoc dicitur quod sic dicitur est actus de accidentia accidere apper diuiniunt in subiecto. si hoc contingit dupli. vno modo secundum quod duo accidentia expanduntur ad vnum subiectum absque aliquo ordine. puta quod subiectum recipit vnum actus alio mediate. si quod corpus recipit colorem mediate superficie. et sic vnum actus de alteri etiam in esse dicitur enim eorum locum esse in superficie. vtroque autem modo circumstantie se habent ad actus. nam alique circumstantie ordinantur ad actum pertinentem ad agere mediate actu. puta locus et aditio persone. aliqua vero medianter ipso actu sicut modus agendi.

Ad hoc dicitur. videtur quod circumstantie humanorum actuum non sunt considerata a theologo. non enim consideratur a theologo actus humanus nisi secundum quod sunt aliquales id est boni vel mali. si circumstantie non videtur posse facere actus aliquales. quod nisi si fuerit formaliter loquedo ab eo quod extra ipsum est si ab eo quod in ipso est. ergo circumstantie actuum non sunt a theologo considerata. P. circumstantie sunt accidentia actuum. si vni infinita accidentia. et ite ut dicitur in. vi. meth. nulla ars vel scientia est circa ens per accidens nisi sola sophistica. et theologus non habet considerare circumstantias humanorum actuum. P. circumstantiarum consideratio pertinet ad rethoricam